

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 289-86-22, (044) 289-70-60,
E-mail: info@mlsp.gov.ua, сайт: www.msp.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37567866

від _____ 20__ р. № _____

На № 1-376/0/6-24 від 25.03.2024

Про надання публічної інформації стосовно оформлення статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів

Інні
foi+request-124883-a0e0c8a@mlsp.gov.ua

Шановна пані Інно!

Міністерство соціальної політики України у межах компетенції розглянуло Ваш запит про надання публічної інформації стосовно оформлення статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів та повідомляє.

У зв'язку із збройною агресією Російської Федерації, що призвела до тимчасової окупації частини території України, а також до того, що на сході України гинули, отримували поранення та зазнавали різних видів насильства діти, та відповідно до частини шостої статті 301 Закону України „Про охорону дитинства” Кабінет Міністрів України постановою від 05 квітня 2017 року № 268 затвердив Порядок надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів (далі - Порядок).

У відповідності до Закону України „Про охорону дитинства”, Порядок визначав надання статусу дитині, яка внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів: отримала поранення, контузію, каліцтво; зазнала фізичного, сексуального, психологічного насильства; була викрадена або незаконно вивезена за межі України; залучалася до участі у діях воєнізованих чи збройних формувань; незаконно утримувалася, у тому числі в полоні.

Статус надавався органом опіки та піклування (I) за місцем реєстрації (обліку) дитини як внутрішньо переміщеної особи, а також (II) за місцем проживання (перебування) дитини у населеному пункті, на території якого здійснювалася антитерористична операція, відповідно до переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р.

№ 1275 (Офіційний вісник України, 2015 р., № 98, ст. 3367), і органи державної влади на його території здійснюють свої повноваження в повному обсязі.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2018 року № 301, були внесені зміни в тому числі до Порядку, якими було актуалізовано поняття фізичного, сексуального та психологічного насильства. Так, психологічним насильством, якого зазнала дитина внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, визначались моральні та психологічні страждання (травми) дитини, що не потребували доведення, і які вона перенесла внаслідок:

1) її проживання/перебування в умовах воєнних дій, збройних конфліктів, тимчасової окупації;

2) її внутрішнього переміщення, залишення свого місця проживання/перебування у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту;

3) загибелі (зникнення безвісти), потрапляння у полон, смерті внаслідок поранення, контузії або каліцтва, отриманих у населеному пункті, віднесеному до переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1275, і в яких органи державної влади виконують свої повноваження у повному обсязі (далі - населений пункт, на території якого здійснювалася антитерористична операція), її батьків або одного з них - із числа цивільних осіб, а також її батьків або одного з них - з числа осіб, визначених пунктом 2 Порядку надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” деяким категоріям осіб, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 року № 740.

Також було передбачено можливість надання статусу органом опіки та піклування (III) за місцем виявлення дитини місцевими органами виконавчої влади та/або органами місцевого самоврядування.

Указом Президента України від 30 квітня 2018 року № 116/218 було уведено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 квітня 2018 року „Про широкомасштабну антитерористичну операцію в Донецькій та Луганській областях”. Відтак, постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 року № 436 територіальні та часові межі, визначені в Порядку, було доповнено „заходами із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях”.

24.02.2022 Указом Президента України „Про введення воєнного стану в Україні” було **введено воєнний стан на території України.**

В результаті військової агресії Російської Федерації проти України кількість дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, збільшувалася, але питання надання відповідного статусу обмежувалось періодом та територіями на яких здійснювалася антитерористична операція і заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, що **не враховувало реалії повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України і порушувало права дітей.**

Відповідно до Конвенції про права дитини, держави-учасниці зобов'язані вживати всіх можливих заходів з метою забезпечення захисту дітей, яких торкається збройний конфлікт, та догляду за ними. Держави-учасниці вживають всіх необхідних заходів для сприяння фізичному та психологічному відновленню та соціальній інтеграції дитини, яка є жертвою будь-яких видів нехтування, експлуатації чи зловживань, катувань чи будь-яких жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження, покарання чи збройних конфліктів. Таке відновлення і реінтеграція мають здійснюватися в умовах, що забезпечують здоров'я, самоповагу і гідність дитини.

Згідно із статтею 3 Закону України „Про охорону дитинства” всі діти на території України, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я та народження дітей і їх батьків (чи осіб, які їх замінюють) або будь-яких інших обставин, мають рівні права і свободи, визначені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

01.06.2023 з метою захисту прав та інтересів дітей, Уряд прийняв постанову № 547 „Про внесення змін до Порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів” (далі – Постанова), якою були внесені зміни до Порядку, з метою приведення нормативно-правового регулювання у відповідність до обставин, що були спричинені повномасштабним вторгненням російської федерації та введенням на території України воєнного стану.

Щодо права на отримання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів

Згідно із пунктом 3 Порядку право на отримання статусу має дитина, а також особа, яка на час воєнних дій, збройних конфліктів, збройної агресії Російської Федерації не досягла 18 років (повноліття), і в результаті:

- 1) отримали поранення, контузію, каліцтво;
- 2) зазнали фізичного, сексуального насильства;
- 3) були викрадені або незаконно вивезені за межі України;
- 4) залучалися до участі у діях воєнізованих чи збройних формувань;

- 5) незаконно утримувалися, у тому числі в полоні;
- 6) зазнали психологічного насильства.

Щодо поняття психологічного насильства, якого зазнала дитина внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів

Постановою актуалізовано поняття психологічного насильства, якого зазнала дитина внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів (далі – психологічне насильство), через призму завершення антитерористичної операції і заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях і введення воєнного стану на всій території України.

Так, психологічне насильство визначене як моральні та психологічні страждання (травми) дитини, що не потребують доведення, і які вона перенесла внаслідок:

1) її проживання/перебування в умовах воєнних дій, збройних конфліктів, тимчасової окупації;

2) її внутрішнього переміщення або переміщення за кордон, як наслідок залишення свого місця проживання/перебування у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту;

3) загибелі (зникнення безвісти), потрапляння у полон, смерті внаслідок отриманих у результаті збройного конфлікту поранення, контузії або каліцтва на території України чи за кордоном її батьків або одного з них - із числа цивільних осіб, а також її батьків або одного з них - з числа осіб, визначених пунктом 2 Порядку надання статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 року № 740 (Офіційний вісник України, 2015 р., № 78, ст. 2605; 2022 р., № 57, ст. 3390).

Щодо суб'єктів та місця надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів

У відповідності до статті 30¹ Закону України „Про охорону дитинства” статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, надається органом опіки та піклування за місцем реєстрації дитини як внутрішньо переміщеної особи. Проте, власне, порядок надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів, визначається Кабінетом Міністрів України.

Згідно із пунктом 5 Порядку статус надається органом опіки та піклування:

(I) за задекларованим/зареєстрованим місцем проживання/перебування дитини як внутрішньо переміщеної особи;

(II) за місцем звернення, якщо місце проживання/перебування дитини не задеклароване/ не зареєстроване або задеклароване/зареєстроване на території,

на якій ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованій Російською Федерацією. При цьому, перелік територій на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затверджений наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22 грудня 2022 року № 309 зі змінами;

(III) за місцем виявлення такої дитини місцевими органами виконавчої влади та/або органами місцевого самоврядування.

Відповідно до пункту 10 Порядку передбачено, що рішення про надання або відмову в наданні статусу приймається органом опіки та піклування протягом 30 календарних днів з дати реєстрації заяви про надання статусу за результатами розгляду комісії з питань захисту прав дитини документів, зазначених у пункті 6 цього Порядку.

З повагою

заступник Міністра

Назар ТАНАСИШИН

